

ต้นแบบแหล่งเรียนรู้เชิงคุณธรรม โรงเรียนบ้านหนองตาบ่ง หมู่ที่ 4 ตำบลวังนาย อำเภอท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

ผอ.วิจิตร วรรณศิริ : “การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้เด็กทำได้หลายวิธี แต่เราเลือกใช้วิธีจิตอาสา เพราะต้องการสอนให้เด็กรู้จักการให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เมื่อเขาได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เขาสามารถซึมซับได้เอง ทำให้จิตใจดี มีเมตตา เอื้อเฟื้อ กิจกรรมจิตอาสาสร้างความเป็นมนุษย์ที่อ่อนโยน เอื้อเฟื้อต่อสรรพสิ่งด้วยใจที่เมตตา กรุณา การเรียนรู้นอกห้องเรียนโดยการสัมผัสจริง ส่งผลให้เด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองตาบ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ฝึกกระทำ

กิจกรรมต่างๆ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ยึดประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ซึ่งกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กได้ฝึกปฏิบัติ สิ่งนี้จะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดียิ่งให้กับตัวเองตลอดไป ไม่ดำรงชีวิตแบบขาดสติ รู้จักคิด รู้จักให้ ซึ่งจะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขต่อไป” ยิ่งให้...ยิ่งได้...ยิ่งเพิ่มพลัง...สร้างการให้อย่างยั่งยืน

การสร้างจิตสำนึกปลูกฝังคุณธรรม เพื่อให้เด็กเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม ทางโรงเรียนได้ใช้ “จิตอาสาเพื่อสังคม” เป็นเครื่องมือในการลงมือปฏิบัติ โดย

ประสาน 4 พลังสร้างสรรค์จิตอาสาเข้าด้วยกัน คือ บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน โดยให้เด็กนักเรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ทำอย่างสม่ำเสมอ เป็นกระบวนการหล่อหลอมให้เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยไม่ต้องมีการบังคับ กิจกรรมสร้างสรรค์จิตอาสาจึงประกอบด้วย ครูจิตอาสา ยุวชนจิตอาสา และชุมชนจิตอาสา เพื่อทำให้เมล็ดพันธุ์แห่งความดีเจริญงอกงาม เต็มโตเป็นต้นไม้ใหญ่ที่มีจิตอาสา งอกงามตามวัย เป็นสังคมแห่งความดูแลช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน



โรงเรียนบ้านหนองตาบ่ง...โรงเรียนเล็กๆ แต่งดงาม

โรงเรียนบ้านหนองตาบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลวังนาย อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี โรงเรียนแห่งนี้ได้สอนนักเรียนบ้านหนองตาบ่งและหมู่บ้านใกล้เคียงมานานกว่า 75 ปี ตั้งแต่วันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2481 เป็นต้นมา ช่วงแรกของการก่อตั้งโรงเรียนอาศัยที่ดินบริจาคของผู้ใหญ่หลวง ธรรมชาติ บนพื้นที่ 90 ไร่ มีนายชา บุญชู เป็นครูใหญ่คนแรก ต่อมาถูกเวนคืนที่ดินเพื่อสร้างทางรถไฟ และขุดคลองส่งน้ำตามโครงการของเขื่อนแม่กลอง ทำให้ปัจจุบันพื้นที่ของโรงเรียนเหลือประมาณ 27 ไร่ เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนประมาณ 117 คน ผู้บริหาร 1 คน ครูผู้สอน 7 คน นักการภารโรง 1 คน คำขวัญประจำโรงเรียนคือ “รู้เวลา รู้หน้าที่ มีความสามัคคี” ปัจจุบันมีนายวิวัฒน์ วรรณศิริ เป็นผู้อำนวยการทำหน้าที่บริหารโรงเรียนมาตั้งแต่ปี 2543 ปัจจุบันโรงเรียนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับความร่วมมือจากโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานภาคีพัฒนาภายนอก

ศิษย์เก่าเชื่อมโยงพลังกายอาสาพัฒนาโรงเรียนบ้านหนองตาบ่ง

ปี พ.ศ. 2544 ศิษย์เก่าโรงเรียนบ้านหนองตาบ่ง ได้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และเรียนวิชาการพัฒนาสังคมกับอาจารย์สมปอง ใจดีเลย อาจารย์ประจำภาควิชาศึกษาศาสตร์ ของทางมหาวิทยาลัยขณะเดียวกันอาจารย์สมปอง ใจดีเลย ก็ได้ทำงานร่วมกับศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และมีกิจกรรมเกี่ยวกับค่ายอาสา โดยมีเงื่อนไขว่านักศึกษาที่เรียนจบมัธยมจากที่เห็นให้ไปจัดค่ายอาสา ต่อมาถูกเวนคืนที่ดินเพื่อสร้างทางรถไฟ และขุดคลองส่งน้ำตามโครงการของเขื่อนแม่กลอง ทำให้ปัจจุบันพื้นที่ของโรงเรียนเหลือประมาณ 27 ไร่ เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนประมาณ 117 คน ผู้บริหาร 1 คน ครูผู้สอน 7 คน นักการภารโรง 1 คน คำขวัญประจำโรงเรียนคือ “รู้เวลา รู้หน้าที่ มีความสามัคคี” ปัจจุบันมีนายวิวัฒน์ วรรณศิริ เป็นผู้อำนวยการทำหน้าที่บริหารโรงเรียนมาตั้งแต่ปี 2543 ปัจจุบันโรงเรียนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับความร่วมมือจากโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานภาคีพัฒนาภายนอก

หลังจากนั้นก็ยังมีนักศึกษาเข้ามาจัดค่ายเฉลี่ยปีละ 3-4 ครั้ง ในการจัดค่ายแต่ละครั้งชาวบ้านจะเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ทำกิจกรรมกับนักศึกษาทุกครั้ง เนื่องจากเห็นประโยชน์ที่โรงเรียนและนักเรียนได้รับจากการเข้าค่าย ดังนั้นทุกครั้งที่โรงเรียนมีกิจกรรมต่างๆ คนในชุมชนจะให้ความร่วมมือร่วมใจ และให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะช่วยได้ เช่น ร่วมกันทำอาหารเลี้ยงนักศึกษาที่มาเข้าค่าย และร่วมทำกิจกรรมกับนักศึกษา

การที่โรงเรียนบ้านหนองตาบ่งมีนักศึกษามาจัดค่ายบ่อยครั้ง ส่งผลให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมต่างๆ อาทิ ค่ายวิทยาศาสตร์ ค่ายภาษาอังกฤษ มีกิจกรรมหลักคือ กิจกรรมค่ายอาสาของมหาวิทยาลัยต่างๆ แต่เนื่องจากโรงเรียนมีนักเรียนจำนวนไม่มาก จึงได้ชักชวนโรงเรียนเครือข่ายเข้ามาร่วมกิจกรรมด้วย เมื่อมีกิจกรรมมากขึ้น โรงเรียนบ้านหนองตาบ่งก็เริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้น

เส้นทางสู่การพัฒนาจิตอาสาเพื่อสังคม

ในปี พ.ศ. 2549 โรงเรียนบ้านหนองตาบ่งได้มีการจัดกิจกรรมวันเด็ก มีอาจารย์สมปอง ใจดีเลย และผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ในสมัย



นั้นอย่าง นางสาววราทิพย์ พุ่มทรัพย์ มาเข้าร่วมงาน ทำให้เห็นภาพการทำงาน ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนที่ชัดเจน ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 โรงเรียนบ้านหนอง ตาบังได้รับการคัดเลือกให้ไปศึกษาดูงานที่ มูลนิธิพุทธฉือจี้ ประเทศไต้หวัน รุ่นที่ 2 ตามหลักสูตรของศูนย์คุณธรรม (องค์การ มหาชน) โดยได้ส่งตัวแทนเข้าร่วมศึกษา ดูงานจำนวน 2 คน ความประทับใจในความ เป็นพุทธของมูลนิธิพุทธฉือจี้ ที่แม้กระทั่ง โรงพยาบาลก็ยังมีความเป็นพุทธ รวมไปถึง กระทบการการศึกษาที่มีการบ่มเพาะ เรื่องของจิตอาสา มาตั้งแต่ระดับประถม จนถึงระดับมหาวิทยาลัย ได้เห็นว่าอาสา สัมผัสทั้งความเป็นกันเองให้เกียรติผู้อื่น ยกย่องผู้อื่นเสมอ

หลังจากที่ตัวแทนโรงเรียนกลับมา จากศึกษาดูงาน ก็ได้นำเอาความรู้มา ถ่ายทอดให้กับครู นักเรียน ผู้ปกครอง โดยมีการจัดเวทีประชุมผู้ปกครอง เล่าเรื่อง รวาวดี ๆ ที่ได้รับจากการไปศึกษาดูงาน และให้ดู VTR ของมูลนิธิพุทธฉือจี้ ให้เห็น ถึงความเป็นพุทธที่แท้จริง เน้นการพัฒนา จิตใจจากการปฏิบัติและการทำงาน โรงเรียนจึงเริ่มคิดแผนงานโครงการเกี่ยวกับ

การสร้างคุณธรรมให้แก่เด็กนักเรียนผ่าน กิจกรรมต่าง ๆ โดยที่ศูนย์คุณธรรม ได้สนับสนุนงบประมาณผ่าน ทางมหา- วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒให้เป็นผู้บริหาร จัดการ โดยมีอาจารย์สมปองเป็นผู้ ประสานงานโครงการ เริ่มจากการพัฒนา โรงเรียนทั้ง 4 ภาค ให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ 4 แห่ง ประกอบด้วย ภาคใต้ : โรงเรียน ต้นบากราษฎร์บำรุง (ตรัง) ภาคเหนือ : โรงเรียนห้วยไผ่ (แม่ฮ่องสอน) ภาคตะวันออก : โรงเรียนอนุบาลตราด (ตราด) และ ภาคตะวันตก : โรงเรียนบ้านหนองตาบั้ง (กาญจนบุรี) ทั้งหมด 4 โรงเรียน

พอ.วิธรรณวิธรรณศิริ : “จับเป็นพี่ น้อยกันเคย เดินพร้อมกัน ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ให้เขียนแผนงาน โครงการ เราก็จเขียนโครงการประมาณจัด ค่ายพุทธศาสนา เมื่อถึงเวลาพัฒนา โครงการ ผู้ทรงคุณวุฒิได้เห็นกิจกรรมก็ ส่งให้หยุดเลย ให้กลับไปบ้านใหม่ เพราะ คิดได้ไม่พอทางเราก็เก็บโครงการมาคิด ใหม่”

ก้าวแรกเริ่มต้นต่อยอดจากทุนเดิม สร้างพลังครูอาสา

การเริ่มต้นเป็นการต่อยอดจากทุน เดิมที่ทางโรงเรียนมีอยู่คือ ในช่วงปี พ.ศ. 2548-2549 ก่อนที่จะได้เดินทางไปศึกษาดู งานที่ประเทศไต้หวัน โรงเรียนมีกิจกรรม ส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือตอนเย็น เพื่อแก้ปัญหาเด็กติดเกม ที่ไปเล่นร้านเกม ในตลาด มีวิธีการสร้างแรงจูงใจกิจกรรม คือ หากใครอ่านหนังสือก็ได้รับประทานขนม มีน้ำหวานให้ดื่ม ไม่อ่านก็จะไม่ได้ดั่งนั้น เด็กอยากอ่านก็มาอ่านหนังสือ นอกจากนี่ยังมีการส่งเสริมให้เกิด กิจกรรมครูอาสา โดยจัดกลุ่มครูที่มีความ ถนัดในแต่ละเรื่องไปสอนเด็กๆ เช่น ครูที่มี ความสามารถในการวาดภาพ จัดดอกไม้สด ร้อยมาลัย ทำดอกไม้แห้ง ประดิษฐ์ต้นเงิน ต้นทอง สอนทำอาหารเป็นต้น และในช่วง เวลาเดียวกันนี้ โรงเรียนบ้านหนองตาบั้ง ได้ เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธตาม นโยบายของสำนักคณะกรรมการการ ศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (สพฐ.) กาญจนบุรี เขต 1 และทำกิจกรรม ต่าง ๆ ในโรงเรียนตามแนวทางวิถีพุทธ เดียวเช่นเดียวกัน

ครูทุกคนในโรงเรียนจะร่วมกันเป็น ครูจิตอาสา ทำกิจกรรมทุกเย็น ตั้งแต่ 16.30-17.30 น. โดยจัดกลุ่มกิจกรรมต่างๆ เพื่อสอนนักเรียน เช่น สอนวาดภาพ ทำดอกไม้ประดิษฐ์ ดอกไม้สด สอนทำ อาหาร สอนการบ้าน สอนภาษาอังกฤษ แต่ละกลุ่มก็จะมีนักเรียนที่สนใจประมาณ กลุ่มละ 15-20 คน บางครั้งนักเรียนทำ เสร็จไม่ทันแล้วมีผู้ปกครองมารับ ผู้ปกครอง ก็จะมาช่วยทำ เป็นการสร้างความอบอุ่น ในครอบครัว นอกจากนี้ยังสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับครอบครัวได้ด้วย เช่น วันแม่ก็จะมีการให้เด็ก ๆ ร้อยมะลิและ ใช้ไหว้แม่ ซึ่งปัจจุบันก็มีครูจิตอาสาทำ กิจกรรมเหล่านี้้อย่างต่อเนื่อง

อาจารย์บุณ : “การทำงานของเรา

ก็เป็นครูอาสา ครูส่วนใหญ่เป็นครูในท้องถิ่น ผมเองก็อยู่บ้านพัก สามารถทำงาน หลังเวลาเลิกเรียนได้ เราทำกันไม่มีค่าตอบแทน ทำด้วยใจ บางทีเด็กหิวโห้ดิมนเราก็คิดว่าเงินซื้อให้กิน มีเด็กคนหนึ่งชื่อแอน ยังจำได้เลย นั่งอยู่ที่สนามเด็กเล่น เราถาม ว่าแอนอยากกินอะไร? เด็กบอกว่า ไม่มีเงิน เราก็บอกว่า อยากกินอะไรหยิบเอา เขาก็ไปหยิบอันละ 25 บาท เขาก็ให้กินนะเพราะเด็กก็อยากกิน ครูก็เสียเงินให้ทุก วันแหละ” (หัวเราะอย่างมีความสุข)

ก้าวที่สองเสริมสร้างยุวชนจิตอาสา : จิตอาสาจากการปฏิบัติจริง

การส่งต่อพลังจิตอาสาจากครูผู้ ลุกศิษย์ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งการจัด ดอกไม้ การวาดภาพ การเรียนรู้ทักษะการ อ่าน เพื่อให้เกิดการขยายผลจิตอาสาเพื่อ สังคมที่เน้นกระบวนการปลูกฝังคุณธรรม จากการทำปฏิบัติ คณะครูจึงมีการปรึกษา หาหรือกันว่า เมื่อครูมีการทำกิจกรรมจิต อาสา ดังนั้นนักเรียนก็ควรได้รับการปลูก ฝังเรื่องจิตอาสา กลับไปยังชุมชนเช่น เดียวกัน โดยทำกิจกรรมง่ายๆ เพื่อร่วมกัน พัฒนาชุมชน เช่น การเก็บขยะในชุมชน และตามทางรถไฟ การบำเพ็ญประโยชน์ วัตถุประสงค์ ในพื้นที่ ได้แก่ วัดทุ่งทอง วัดวัง ขนาย วัดห้วยนาคราช และวัดมโนธรรมา ราม (วัดนางโน) สิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเห็นได้ ชัดคือ ขยะในชุมชนลดลง ความสัมพันธ์ ของโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น อีกทั้งขยะที่ เก็บมาก็นำมาขาย เพื่อเป็นการสอนให้ นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการทำธุรกิจเพื่อ สังคม นอกจากนี้ยังมีการทำอาหารเลี้ยงผู้ สูงอายุ เด็ก ๆ จะได้ป้อนอาหารให้กับผู้ ป่วยที่เป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต โดยกิจกรรม นี้จะมีใบงานให้นักเรียนได้สอบถามพูดคุย กับผู้ป่วย ทำให้เกิดการเรียนรู้เรื่องการดูแล ช่วยเหลือผู้อื่น สร้างความตระหนักในเรื่อง

ความตัญญูตเวที และการสร้างความ สัมพันธ์อันดีงามกับผู้สูงอายุ

ยุวชนจิตอาสา คือนักเรียนที่ทำ กิจกรรมเก็บขยะในชุมชน ซึ่งผลของกร ทำกิจกรรมนี้ทำให้ปริมาณขยะในชุมชน และริมทางรถไฟลดลงอย่างเห็นได้ชัด ชาวบ้านเกิดความละอายมากขึ้นที่เด็กจะ ต้องมาช่วยเก็บขยะที่ตนเองทิ้ง และช่วยทำ กิจกรรมพัฒนาวัดต่างๆ ส่งผลให้เกิด ความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชน เด็ก และ วัด กิจกรรมส่วนใหญ่ที่ไปช่วยงานวัด คือ ช่วงที่วัดมีงานกรฐิน ฝ่าป่า เด็กก็จะไปช่วย กันทำความสะอาด เสริฟน้ำให้แขกที่มา

ร่วมงานในวัด โดยการเดินทางไปวัดจะมี ลุงเปี้ยก (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) ซึ่งเป็นชาว บ้านที่มีใจอาสาสามารถช่วยอำนวยความสะดวก จัดหาและขับรถพาเด็กๆ ไปทำ กิจกรรมที่วัด ส่วนผู้ปกครองช่วยกันทำ กับข้าวให้เด็กไปกินระหว่างการไปทำ กิจกรรม นักเรียนที่ผ่านโครงการจิตอาสา มาแล้วเป็นเวลาประมาณ 3-4 ปี ทาง โรงเรียนพบว่า เด็กมีพฤติกรรมไม่ในทางที่ ดีขึ้น เช่น ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตัวเองมากขึ้น กล้าแสดงออก รู้จักการแบ่งปัน เสียสละ แต่หากออกจากโรงเรียนไปแล้ว 1-2 ปี



เด็กก็อาจจะปรับพฤติกรรมไปตามสภาพแวดล้อม ซึ่งทางโรงเรียนก็ไม่สามารถควบคุมได้นี่คือสิ่งที่น่าเป็นห่วง

เสียงจากน้องๆ

น้องเบม: “หนูไปช่วยกวาดลานวัด ไปช่วยเลี้ยงอาหารผู้ป่วยค่ะ”

น้องออม: “ไปถึงวัดหนูชอบกวาดพื้นลานวัด กวาดถนน เช็ดตุ๊กตาทองน้ำ ทำความสะอาดวัดและชอบทำบุญค่ะ”

น้องแอน: “หนูชอบไปให้กำลังใจผู้ดูแลคนป่วย และไปแสดงลำตัดให้คนป่วยดูค่ะ”

การมีกิจกรรมต่างๆ ด้านจิตอาสาให้เด็กได้ปฏิบัติเช่นนี้ ทำให้เด็กซึมซับเรื่องคุณธรรม ความกตัญญู โดยอัตโนมัติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เราไม่สามารถสอนได้ที่โรงเรียน เด็กต้องได้สัมผัสกับของจริงด้วยตัวเอง ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด บางคนชวนพ่อแม่ไปเยี่ยมผู้ป่วยเอง อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการออกกำลังกาย เพราะรู้ว่าสาเหตุหนึ่งของการเจ็บป่วย คือไม่ออกกำลังกาย อย่างไรก็ตามนอกจากฝึกให้เด็กมีจิตใจอ่อนโยน มีความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นแล้ว ยังช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลให้กับภาครัฐได้อีกทางหนึ่งด้วย

ก้าวที่สามพลังชุมชนจิตอาสา : พ่อแม่อุปถัมภ์ดูแลเด็กนักเรียน เติบโตความรัก ความอบอุ่น

ปี พ.ศ. 2552 โรงเรียนบ้านหนองตาบ่งทำโครงการร่วมกับศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ภายใต้ประเด็นครอบครัวอบอุ่น โดยการสนับสนุนให้ส่งตัวแทนครูในโรงเรียนไปศึกษาดูงานที่ประเทศนิวซีแลนด์ หลังจากกลับมาจากการศึกษาดูงาน ทีมงานครูจึงเริ่มพัฒนาโครงการกิจกรรม ขยายผลการส่งเสริมจิตอาสาเพื่อ

สังคม การสร้างจิตอาสาเพื่อสังคมของโรงเรียนบ้านหนองตาบ่ง มีการขยายจากครูจิตอาสาสู่เยาวชนจิตอาสา และจากเยาวชนจิตอาสาสู่ชุมชนอาสา และพลังชุมชนอาสา กลับคืนมาสู่โรงเรียน อีกทั้งยังทำโครงการพ่อแม่อุปถัมภ์ ซึ่งได้แรงบันดาลใจมาจากการศึกษาดูงานเรื่องครอบครัวอบอุ่นที่ประเทศนิวซีแลนด์ โดยเริ่มทำโครงการพลังจิตอาสาพาครอบครัวอบอุ่น ครั้งนั้นมีการใช้กระบวนการทำประชาคม เชิญผู้ปกครองมาร่วมกันพูดคุยสร้างความเข้าใจ มีผู้ปกครองเข้าร่วมเวทีประมาณ 500 คน ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เทศบาล ผู้ปกครอง เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการดำเนินโครงการพ่อแม่อุปถัมภ์ หลังจากที่มีการปรึกษาหารือกันแล้ว จึงได้มีการเปิดรับสมัครพ่อแม่อุปถัมภ์ คัดกรองเด็กที่มีปัญหาครอบครัว จับคู่กันกับพ่อแม่อุปถัมภ์ โดยดูความถนัดว่าพ่อแม่อุปถัมภ์คนไหนถนัดเรื่องอะไร ก็จะให้ลูกที่ถนัดด้านนั้นๆ ไปอยู่ด้วย

วิธีการชักชวนคนที่มาเป็นพ่อแม่อุปถัมภ์ ใช้เวทีชุมชนในการทำความเข้าใจ เปิดรับสมัครและพูดคุยกันเป็นการส่วนตัว มีการกำหนดเกณฑ์หลักๆ คือ ต้องเป็นคนมีเมตตา มีความพร้อม ต้องการช่วยเหลือสังคม กิจกรรมนี้ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้จัดทำสารคดี 3 นาที เพื่อเผยแพร่ความดีความงามของโครงการ หลังจากสารคดีเผยแพร่ออกไป คนที่ได้ดูสารคดีโทรมาที่โรงเรียน และต้องการจะมาสมัครเป็นพ่อแม่อุปถัมภ์ก็โดยช่วยสนับสนุนเงิน แต่ทางโรงเรียนได้ชี้แจงว่าพ่อแม่อุปถัมภ์นี้คือการช่วยเหลือโดยการให้ความรักและเวลาที่จะเข้ามาช่วยดูแลเด็ก พูดคุยให้กำลังใจเด็ก และคนคอยแนะนำสิ่งที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิตให้กับเด็ก มี

ผู้ปกครองหลายคนมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามคุณสมบัติที่ดีของพ่อแม่อุปถัมภ์ มาช่วยเหลือโรงเรียนและช่วยเหลือเด็ก เป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะแบ่งปันทั้งความรัก เงินทอง และความอบอุ่น แต่ปัญหาของการทำโครงการพ่อแม่อุปถัมภ์ส่วนใหญ่ ครอบครัวที่แท้จริงของเด็กจะไม่เปิดใจกับ จึงเน้นเด็กที่ไม่มีพ่อแม่ สำหรับในครอบครัวของผู้ที่จะมาเป็นพ่อแม่อุปถัมภ์ ทางโรงเรียนจะมีการสร้างความเข้าใจให้กับภายในครอบครัวก่อนที่จะไปรับเด็กมาเป็นลูกอุปถัมภ์

การจัดคู่เด็กกับพ่อแม่อุปถัมภ์ ทางโรงเรียนจะดูความถนัดของเด็กกับพ่อแม่อุปถัมภ์ตั้งที่กล่าวมาข้างต้น โดยจะยกตัวอย่างให้เห็นได้ชัดชัดเจนคือ เด็กคนไหนเล่นฟุตบอลเก่ง พ่อแม่อุปถัมภ์ก็จะเป็นคนถนัดในเรื่องของกีฬา คนที่มีลูกผู้ชายก็ให้มีลูกอุปถัมภ์ผู้หญิงเพื่อให้พ่อแม่อุปถัมภ์ได้มีลูกเพิ่มเข้ามา ทั้งหมดนี้คือการดูลักษณะเด่นของเด็กและพ่อแม่อุปถัมภ์แล้วมาจับคู่กัน โรงเรียนจะมีการสำรวจข้อมูลเด็กที่จะเข้าโครงการเบื้องต้น โดยครูประจำชั้นจะดูว่าเด็กคนไหนเป็นอย่างไร ขาดส่วนไหนต้องเติมส่วนไหน เด็กคนไหนชอบกีฬา เด็กคนไหนชอบวาดภาพ และจับคู่กับพ่อแม่อุปถัมภ์ให้ตรงกัน เมื่อจับคู่แล้วก็จะมีการพบปะเจอกันเดือนละ 1 ครั้งที่โรงเรียน ในวันที่ 8 ของทุกเดือน ต่อมาปรับเป็นวันที่ 6 ของทุกเดือนเพราะเป็นวันฝากสังฆะออมทรัพย์ ซึ่งมีพ่อแม่อุปถัมภ์ที่จะมาทำงานในสำนักงานของกลุ่มออมทรัพย์อยู่ที่โรงเรียนด้วย หรืออาจจะมาวันอื่นๆ ที่ตนเองสะดวกก็ได้ ซึ่งจุดเด่นอีกเรื่องหนึ่งคือผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นคนที่มิจิตอาสา มีใจที่จะช่วยงาน ทำงานเพื่อส่วนรวม เช่น เป็นคณะกรรมการของกลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้าน เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ

หมู่บ้าน (อส.ม.) เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา หรือคณะกรรมการชุดอื่นๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นคนเดียวกันที่สมัครใจมาเป็นพ่อแม่อุปถัมภ์

พ่อแม่อุปถัมภ์บ้านหนองตาบ่ง เริ่มดำเนินการรุ่นแรก ในปี พ.ศ. 2552 มีผู้ปกครองสนใจและเข้าร่วมเป็นพ่อแม่อุปถัมภ์กว่า 30 คน เช่น ป้าต๋น กุ้ง พี่เหนาะ เป็น 3 คนในอีกหลายๆ คนที่รับสมัครเป็นพ่อแม่อุปถัมภ์ โดยโครงการมีสัดส่วนการดูแลแบบ พ่อแม่ 1 : นักเรียน 2 คน การดูแลเด็กจะดูแลพบปะกันที่โรงเรียน มาคุยเพื่อรับฟังปัญหาของเด็กแทนพ่อแม่ที่แท้จริง ซึ่งบางเรื่องเขาติดต่อพูดคุย ปรึกษากับพ่อแม่ผู้ปกครองที่แท้จริงไม่ได้ ทางโครงการมีพ่อแม่อุปถัมภ์ประมาณ 10 กว่าคน รับผิดชอบดูแลเด็ก

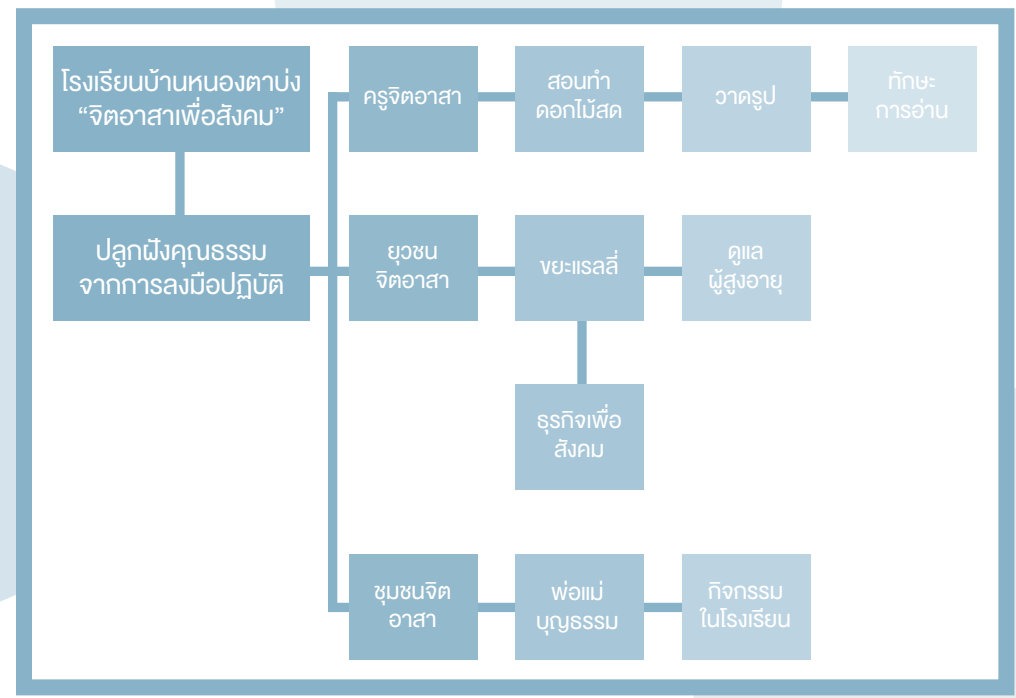
ประมาณ 20 กว่าคน การดูแลก็จะดูแลกันไปจนเด็กจบการศึกษา และต่อเนื่องกันไปแล้วแต่ความประสงค์ของพ่อแม่อุปถัมภ์ตัวเด็กเอง และผู้ปกครองที่แท้จริง ปัจจุบันจำนวนพ่อแม่อุปถัมภ์ลดลงเนื่องจากปัญหาปากท้อง เวลาการทำงานที่ต้องเพิ่มมากขึ้น รวมถึงมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น และเวลาว่างที่ไม่ตรงกัน

พี่เหนาะ : “กิจกรรมพ่อแม่อุปถัมภ์ดีนะ เพราะว่าเด็กบางคนขาด อะไรบางอย่างเราก็สามารถไปเติมให้เขาได้ เช่น ขาดพ่อแม่ ขาดความอบอุ่น”

พี่กุ้ง : “เด็กเหล่านี้มีปัญหาครอบครัว หากเราสามารถเติมให้เขาได้ เช่น ความรักที่เราสามารถให้เขาได้ เวลาเด็กเจอเราก็อยากกอด อยากพูดคุย กับคนที่เลี้ยงเขาเขาไม่กล้า การที่เราเอาขนมมา

ฝากเขาเขาก็แทรกเรื่องการแบ่งปัน ว่าจะเอาไปฝากน้องที่บ้านด้วย ให้แบ่งกับเพื่อนในห้อง แต่เด็กบางคนก็ต้องการแค่อุด”

ป้าต๋น : “บางที่เราไปดูเขาที่บ้านบ้าง ครอบครัวที่ป่าดูแล พ่อเขาไม่มีแฟนใหม่ แม่เป็นมะเร็งเสียชีวิต บางครั้งเราก็ช่วยเรื่องเงินแต่เขาไม่ค่อยจะยอมรับหรอก ก็คอยถามข่าวคราวความเป็นอยู่เรื่อยๆ เด็กที่ดูแลอยู่ก็คนอื่นน้องก็บ๊อบ แม่มารับไปแล้ว อีกคนหนึ่งผู้ชายชื่อน้องไอซ์ ยังบวชเนนอยู่ การเลี้ยงลูกเราก็เลี้ยงเหมือนกับเลี้ยงลูกของเรา สั่งสอนเรื่องราวดี ๆ ให้กับเด็ก”



ศูนย์เรียนรู้เชิงคุณธรรมโรงเรียนบ้านหนองตาบั้ง : ค่ายเพื่อการเรียนรู้ปลูกฝังคุณธรรม

การปลูกฝังให้เกิดจิตอาสาเยาวชนจิตอาสา และชุมชนจิตอาสาเป็นกระบวนการหล่อหลอมให้เกิด “จิตอาสาเพื่อสังคม” จากการปฏิบัติที่มีการสั่งสมประสบการณ์ ทำให้โรงเรียนบ้านหนองตาบั้งเป็นตัวอย่างของโรงเรียนเล็กๆ ที่ตั้งตามในด้านการปลูกฝังคุณธรรมด้านจิตอาสา มีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนมาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งสามารถเป็นตัวอย่างที่ดี มีโรงเรียนและหน่วยงานต่างๆ มาศึกษาดูงาน และมีการพัฒนายกระดับให้เป็นศูนย์การเรียนรู้และเป็นสถานที่จัดค่ายกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนานักเรียน เช่น ค่ายเด็กดีสร้างได้ 2 ครั้ง ค่ายกองทุนการศึกษา 3 ครั้ง เป็นการจัดค่ายในระดับประถม และค่ายอื่นๆ อีกกว่า 10 ครั้ง เป็นแหล่งศึกษาดูงานเกี่ยวกับเยาวชนผู้นำจิตอาสา และเป็นแหล่งศึกษาดูงานให้กับหน่วยงานต่างๆ ด้านจิตอาสา ในระยะเวลาต่อเนื่องประมาณ 5 ปี โดยเฉลี่ยมีคณะต่างๆ มาศึกษาดูงานประมาณปีละ 20 กว่าคณะ เช่น โรงเรียนบางมูลนากฯ การไฟฟ้า อาสาสมัครจากมูลนิธิอาสาสมัคร (อส.ม) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และโรงเรียนอีกหลายๆ แห่ง รูปแบบของการจัดสถานที่ในการศึกษาดูงานคือ จัดเป็นฐานการเรียนรู้ จำนวน 3 ฐาน ได้แก่ พ่อแม่อุปถัมภ์ ยุวชนจิตอาสา ครูอาสา และกิจกรรมเข้าค่ายอบรม 4 ฐาน ได้แก่ ความดีที่หนูสามารถทำได้ การให้พลังรักที่ยิ่งใหญ่ การเป็นเด็กดีมีจิตอาสา และจิตอาสาเพื่อสังคม ฐานเหล่านี้ได้แนวคิดจากคุณแมตตา (อาสาสมัครจากมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม) เป็นการจัดทำโดยมีฐานคิดให้มองความจริงที่ใกล้ตัว ง่าย และสามารถทำได้จริง เช่น การทำความสะอาดสถานที่ กวาดบ้าน ถูบ้าน พับผ้าล้างจาน

การขอเข้าศึกษาดูงานแต่ละครั้งส่วนใหญ่จะเป็นการติดต่อผ่านโทรศัพท์ 70

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ คณะที่มาดูงานก็จะใส่ของเพื่อช่วยสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นค่าอาหาร อาหารว่าง แต่โรงเรียนบ้านหนองตาบั้งไม่ได้ติดตามการขยายผลว่าแต่ละแห่งที่มาศึกษาดูงานมีการนำแนวทางการทำกิจกรรมใดไปใช้บ้าง เพียงแต่ได้พูดคุยกัน เช่น ที่ภูเก็ต ได้พูดคุยถึงความดีบนหน้าอกอาจารย์ที่มาดูงาน แล้วได้แนวคิดที่จะไปทำต่อ โดยให้ออบต. ภูเก็ตไปดูงานที่ไต้หวัน ทางอำเภอบ้านไร่ จังหวัดเพชรบุรี เขต 2 ก็เป็นอีกหนึ่งหน่วยงานที่มาศึกษาดูงานและนำแนวทางที่ได้ไปทำเรื่องจิตอาสาต่อ เสนอไปยังพื้นที่เขตการศึกษาจนพื้นที่เขตการศึกษาต้องจัดหลักสูตรศึกษาดูงานที่โรงเรียนบ้านหนองตาบั้งอีกครั้ง

ในด้านการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้ได้มีการประสานงาน และทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน ผอ.วิวรรณ วีรณศิริ ได้ปรึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและครูในโรงเรียน เรื่องการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการจัดค่าย หรือการเตรียมการก่อนที่จะมีหน่วยงานอื่นๆ มาศึกษาดูงาน และยกระดับโรงเรียนขึ้นเป็น “ศูนย์โรงเรียนต้นแบบจิตอาสา” มีโครงสร้างและแบ่งบทบาทหน้าที่ต่างๆ ได้แก่ ประธานศูนย์กรรมการที่ปรึกษา ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายปฐมวัย ฝ่ายประถม และฝ่ายประเมิณผล โดยมีทีมงานในแต่ละฝ่ายประมาณทีมละ 3-6 คน แล้วแต่ความถนัดและความสำคัญของงาน และจะมีโครงสร้างอีกส่วนในการจัดการงานต่างๆ ของโรงเรียน ได้แก่ วันสำคัญ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก วันสงกรานต์ เป็นต้น เริ่มมีการจัดโครงสร้างเป็นระยะเวลากว่า 3 ปี เมื่อมีคนช่วยกันทำงาน ทำให้งานสำเร็จไปอย่างรวดเร็ว ไม่มีการเกี่ยงกันทำงานหรือยึดติดในโครงสร้างที่ได้แต่งตั้งขึ้น เนื่องจากการจัดโครงสร้างถูกออกแบบขึ้นเพื่อให้เกิดแกนหลักในการดำเนินการแต่ละฝ่ายและมีการแบ่งบทบาทหน้าที่กันอย่างชัดเจน

ศูนย์รวมจิตใจ : บ้าน วัด โรงเรียน

เมื่อครั้งที่ ผอ.วิวรรณ วีรณศิริ มาเป็นอาจารย์ใหญ่ เมื่อโรงเรียนถึงช่วงจัดวันเด็ก อาจารย์บุญกุล อาจารย์ในโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาจะช่วยเรียกรไจเงินตามบ้านผู้ปกครอง แต่ละครั้งจะได้เงินประมาณ 1,000-2,000 บาท เพื่อมาเลี้ยงเด็ก ชื่อของให้เด็กบ้าง สำหรับวันสำคัญทางศาสนาต่างๆ เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา คนในชุมชนก็จะมาช่วยสถานที่ของโรงเรียนแทนศาลาวัด ในการทำกิจกรรมทางศาสนา โดยนิมนต์พระจากหมู่บ้านอื่นมาเป็นผู้ประกอบพิธีกรรม วันสงกรานต์ก็จะเชิญผู้สูงอายุมารดน้ำคำทำ วันแม่ วันพ่อ จัดงานเชิญพ่อแม่มาร่วมงาน มอบพวงมาลัย ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะถูกจัดขึ้นที่โรงเรียน สืบต่อกันเรื่อยมาเป็นระยะเวลายาวนาน

โรงเรียนบ้านหนองตาบั้ง มีทุนทางสังคมที่ต่างจากโรงเรียนอื่นๆ เนื่องจากในหมู่ 4 ตำบลวังนาย ไม่มีวัดซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน และไม่มีศาลาอเนกประสงค์ในหมู่บ้านซึ่งใช้ทำกิจกรรม ดังนั้นจึงมาใช้พื้นที่ของโรงเรียนในการทำกิจกรรม เป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมของชุมชน เช่น ใช้เป็นที่ทำการของกลุ่มสังฆะออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น การทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมค่าย หรือกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครอง ครู และนักเรียนจะเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมสูง ทำให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือ ร่วมแรง และร่วมใจทุกครั้ง

สร้างเครือข่ายขยายจิตอาสา

โรงเรียนเครือข่ายของโรงเรียนบ้านหนองตาบั้งที่สนใจเรื่องการบ่มเพาะจิตอาสาให้กับเด็กในโรงเรียนมีโรงเรียนบ้านหนองหวาย เป็นโรงเรียนประถมขนาดเล็ก มีนักเรียนประมาณ 90 คน ครู 4 คน ตั้งอยู่ที่ อ.เลาขวัญ จ.กาญจนบุรี เดิมเด็กในโรงเรียนมีปัญหาเรื่องกริยามารยาท ที่ค่อนข้างแข็งกระด้าง ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านเดิม (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) เห็นว่าควรจะมี

การแก้ไขปัญหานี้ อีกทั้งได้รับการชักชวนจากผอ.วิวรรณ วีรณศิริ ซึ่งเป็นพี่ชายให้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายปลูกต้นกล้าจิตอาสาเพื่อขยายผลเรื่องจิตอาสาและสร้างแกนนำให้กับโรงเรียนเครือข่ายนำไปขยายผลนั้น มีการดำเนินการร่วมกันมาประมาณ 1 ปี กิจกรรมที่โรงเรียนเครือข่ายดำเนินการ ได้แก่ การทำความสะอาดวัดและเยี่ยมบ้าน การนวด บิอนข้าว กวาดพื้นบ้าน-ลานบ้านให้ผู้สูงอายุในหมู่บ้านของตนเอง โดยใช้เวลาในวันเสาร์ ซึ่งผู้สูงอายุจะไปช่วยดูแล นั้นเป็นคนที่ไม่มีญาติพี่น้องดูแล นักเรียนจะนำของจากบ้านตนเองไปเยี่ยม โดยมีครูพาไป แบ่งเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 10 กว่าคน สาเหตุที่เลือกกิจกรรมผู้สูงอายุเนื่องจากเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ สำหรับครูอาสาที่มีช่วงเวลาสอนนักเรียน ในส่วนของชุมชนก็ไปทำความสะอาดชุมชน จึงเพิ่มเติมเรื่องการดูแลผู้สูงอายุ โดยตกลงกันระหว่างครูและเด็ก

ครูพวงา : “หลังจากที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม พบว่าเด็กเขาเกิดนะ เพราะว่ามีอีกกลับมา คนก็จะพูดกันว่า เนี่ยจิตอาสาฯ มีนักเรียนจิตอาสาในโรงเรียนประมาณ 34 คน มาเข้าค่ายกับโรงเรียนบ้านหนองตาบั้งได้รับความสนุกสนาน ได้เพื่อนใหม่ เมื่อกลับไปก็ไปทำกิจกรรมโดยการไปเยี่ยมผู้สูงอายุ สิ่งที่ได้จากการไปบำเพ็ญประโยชน์คือนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ เขาอยู่บ้านเขาไม่มีใครนวดให้ พอมีเดินนักเรียนไปนวดให้เขาเขาก็ดีใจ ตอนไปเยี่ยมที่บ้านเขาก็ดีใจที่มีเด็กนักเรียนไปเยี่ยม เราได้ทำประโยชน์ให้ผู้อื่น ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่ต้องให้ใครมาบอกทำเองได้เลย ทำให้คนอื่นโดยที่ไม่หวังสิ่งตอบแทน”

ปัญหาอุปสรรคสำคัญในการทำกิจกรรมคือ การพาเด็กออกนอกโรงเรียน เพราะต้องรับผิดชอบเรื่องความปลอดภัย ผลกระทบจากการที่เด็กเข้าร่วมโครงการหรือการได้รับการหล่อหลอมให้เป็นแกนนำจิตอาสาในโรงเรียนบ้านหนองตาบั้งนั้น นอกจากจะไม่กระทบกับการเรียนการสอนแล้ว นักเรียนยังมีผลการ

เรียนที่ดีขึ้น จากที่ผลการเรียนไม่ดีนัก กลัลดขึ้นเรื่อยๆ ผลการสอบ O-Net ก็สูงขึ้น และสามารถเป็นวิทยากรให้ข้อมูลแก่ผู้ที่มาดูงานได้อีกด้วย โรงเรียนทำงานมา 5 ปี นักเรียนก็ดีขึ้น พูดกันรู้เรื่องมากขึ้น แม้ปัญหาเรื่องเด็กทะเลาะกันได้ ใช้หนังสือเพิ่มขึ้น มีจิตอาสาเพิ่มขึ้น สามารถพัฒนาจิตใจได้เป็นอย่างดี

ด้านชุมชนมีการประยุกต์เอาความรู้ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากทุกคนมาช่วยกันพัฒนาชุมชน โรงเรียน สามารถนำเอาคุณธรรมความดีมาใช้ในระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของชุมชนเพิ่มเติมด้วย สำหรับผลที่เกิดขึ้นกับคนในชุมชนคือ สามารถเป็นวิทยากรกระบวนการแลกเปลี่ยนความรู้ให้กับผู้ที่มาศึกษาดูงานได้ สามารถแนะนำบอกเล่าในประเด็นพอแม่อุปถัมภ์ว่า ทางโรงเรียนและตนเองทำอะไรบ้าง รวมทั้งมี VTR ให้ดู และแนะนำวิธีการรายละเอียดต่างๆ ได้

ร่วมด้วยช่วยกัน พลังภาคี สร้างคนพัฒนาโรงเรียน

โรงเรียนบ้านหนองตาบั้งเป็นโรงเรียนเล็กๆ มักจะได้สิ่งของมาจาก การสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชนต่างๆ ที่มีการทำกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) เช่น การสร้างห้องน้ำ การบริจาคคอมพิวเตอร์ และเมื่อโรงเรียนได้รับสิ่งของเหล่านี้คุณครูก็จะบอกเล่าเรื่องราวการได้มาของของแต่ละชิ้น แต่ละอย่าง ให้นักเรียนได้ทราบและให้เห็นถึงความสำคัญและความยากลำบากของการได้มา เช่น ปี 2553 บริษัท ทีบีโก้ มาสำรวจและจัดสร้างห้องน้ำหลังใหม่ให้โรงเรียน องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีสนับสนุนระบบน้ำประปาของโรงเรียน ทุนอาหารกลางวันนมโรงเรียน ปี 2554 บริษัท ทริبونด์ มาช่วยสร้างโครงหลังคาเหล็กกันความร้อน ทาสีโรงอาหาร ทาสีบนหลังคา และสำนักงานพื้นที่เขตการศึกษาที่ 1 กาญจนบุรี ที่สนับสนุนงบประมาณทำโครงการต่อเนื่องทุกปีตามนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียน

คุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนสีขาว (เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด) โครงการกิจกรรมการแข่งขันกีฬา กลุ่มเครือข่ายชาวงวัง (กีฬาสามัคคี) โครงการกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นำโดยอาจารย์สมปอง ใจดีเฉย รวมทั้งศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ที่เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของกิจกรรมต่างๆ ต่อเนื่องจนเกิดความสำเร็จในปัจจุบัน โดยโรงเรียนทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลา 5 ปี จนกลายเป็นต้นแบบด้านจิตอาสาที่สำคัญ

ก้าวต่อไปของศูนย์โรงเรียนต้นแบบจิตอาสา

การมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญ ปัจจัยแรกที่ทำให้โรงเรียนบ้านหนองตาบั้งได้รับการยอมรับจากที่ต่างๆ และสามารถพัฒนาขึ้นมาเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านจิตอาสาทั้งหมดนี้เกิดจากความร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมต่างๆ มีการประชุมร่วมกันเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการสื่อสารสองทาง มีการประกาศเสียงตามสาย ถือได้ว่าโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน ทุกคนเป็นเจ้าของโรงเรียน เป็นเจ้าภาพในการจัดกิจกรรมต่างๆ อีกทั้งนักเรียนที่ได้เข้าร่วมเป็นแกนนำจิตอาสาสามารถเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ จากการทำกิจกรรมทั้งหลาย และนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น ความเสียสละ มีน้ำใจ การแบ่งปันให้เพื่อน ฉะนั้นการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรมต้องปลูกฝังที่เด็ก และต้องปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างคุณธรรมความดีสืบต่อไป สำหรับเรื่องกิจกรรมนั้นทางโรงเรียนได้จัดทำเป็นปกติจนกระทั่งกลายเป็นวิถีสำหรับสิ่งทีทางโรงเรียนต้องการอยากจะทำพัฒนาต่อหรือเข้ามาช่วยเหลือคือ ด้านวิชาการหรือ องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ และอาจจะพัฒนาหลักสูตรการจัดค่ายจิตอาสาให้มีความเข้มข้นมากขึ้นต่อไป เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านจิตอาสาที่เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น